EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Paisatge | Josep Girabal Guitart i Josep M. Mata-Perelló (Geoparc Mundial Unesco de la Catalunya Central) |
Actualitzat el 16/01/2020 a les 12:05

El meandre abandonat del riu Calders

Encara que sembli estrany, algunes vegades els rius poden canviar sobtadament el seu recorregut, com va passar en un tram del Calders en uns temps geològicament molt recents, i podem veure en el paisatge els efectes d'aquell esdeveniment.

Des del mirador que es va construir per contemplar aquest indret podem veure davant nostre un turó amb les restes del castell al cim, talment una illa al centre d'una vall; la base està envoltada per camps de conreu, excepte el vessant Sud, per on passa el riu. En el passat el riu feia aquí una corba molt pronunciada, un meandre que envoltava la muntanya passant per on ara hi ha els conreus, però fa milers d'anys, el riu va fer drecera tirant pel dret. Fa entre 5 i 10 milions d'anys el riu Calders formava aquí un ampli meandre que tendia a fer-se més i més pronunciat perquè els rius tendeixen a erosionar la riba externa dels revolts, de manera que l'entrada i la sortida del meandre s'aproximaven lentament. Fa cosa d'un milió d'anys la muntanya del centre de la corba estava gairebé envoltada pel riu, era com una petita península unida a la veïna serra de les Abrines per un estret istme. Fa entre 100.000 i 300.000 anys els revolts d'entrada i de sortida s'havien aproximat tant que el riu va trencar la separació entre els extrems del meandre i va obrir una drecera. Com que es van unir dos trams de riu que estaven a cotes diferents -el riu fa baixada- es va formar el saltant del molí del Castell, que encara existeix. Al llit abandonat pel riu devien restar durant un temps alguns petits estanys i aiguamolls que es van acabar omplint de sediments aportats pels torrents que baixen dels vessants, és la zona que ara es cultiva.

Un cop vist el meandre des del mirador aconsellem seguir la pista en part asfaltada en direcció al fons de la vall; abans d'arribar al molí hi ha un corriol indicat que porta al pou de glaç, i seguint endavant donarem la volta al turó seguint l'antic meandre. Pel camí trobarem a mà dreta la pista que puja al castell de Calders, tancada amb una cadena. Cal pujar-hi a peu, però val la pena. Completant el recorregut del meandre ens acostarem al riu i podrem accedir a peu a l'ample llit rocós per damunt del salt del Molí, just on es va trencar el meandre. No cal tornar enrere, es pot seguir la pista fins a la carretera de Calders a Monistrol. No ens podem estar de dir que el mirador del meandre ha estat víctima continuada del vandalisme, almenys per dos cops s'han destruït els plafons informatius, s'han arrencat peces d'obra i les deixalles mai no falten. Llàstima!

[despiece]**Nom del paratge:** Meandre abandonat del riu Calders.
Situació: Terme de Calders. Al quilòmetre 15,7 de la carretera N-141c surt el trencall que indica el Malniu i el molí del Castell, i a 200 m trobarem el mirador del meandre.
Procedència del nom: És ben explícit.
Situació geològica: La zona forma part de la Depressió Geològica de l'Ebre.
Importància geològica: Configura un paisatge geològic de gran interès. Són remarcables les formacions rocoses calcàries originades a partir d'esculls coral·lins que s'observen als vessants esglaonats.
Materials geològics: Totes les roques de la zona són sedimentàries d'origen marí.
Edat de la formació: L'escanyament del meandre, el seu trencament i el rebliment de la llera abandonada es van produir dins el període Pleistocè.
Curiositats: El turó del centre del meandre era de fàcil defensa, per aquesta raó va ser escollit cap

al segle XI per edificar-hi el castell.[/despiece]